

Vzdělávací obor: **Výchova k občanství**
Očekávaný výsledek učení: CAS-VKO-002-ZV9-008

Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit.

Popis úrovně NA CESTĚ

- Rozlišuje na příkladech ve fyzickém či digitálním prostředí rozdíl mezi přestupkem a trestným činem.

Když už to není jen malér

autorka materiálu: Mgr. Gabriela Ducháčková, Ph.D.

Krátký textový popis (anotace)

Ilustrace vychází z reálné situace (krádež kabelky v supermarketu), která je žákům představena při besedě s hostem, který je policistou nebo právníkem. Žáci rozlišují mezi přestupkem a trestným činem. Ujasňují si právní rámec, pojmy. Důležitou roli hraje i věk pachatele – žáci chápou rozdíl mezi odpovědností nezletilých, mladistvých a dospělých. Cílem je podpora právního vědomí v běžných životních situacích.

Zadání pro žáky

1. Poslechni si popis případu:

V supermarketu někdo odcizil zapomenutou kabelku s peněženkou, ve které bylo 4 800 Kč, platební kartou a osobními doklady.

2. Určí, zda jde o přestupek, nebo trestný čin. Podle čeho jsi se rozhodl?

3. Přečti si online následující právní vymezení:

-trestného činu krádeže v ustanovení § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník“ nebo „zákon č. 40/2009 Sb.“),

-přestupku v ustanovení § 6 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“),

-přestupku proti majetku v ustanovení § 8 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „zákon č. 251/2016 Sb.“).

4. Vysvětli rozdíl mezi přestupkem a trestným činem.

5. Jaký vliv má věk pachatele?

6. Své odpovědi konzultuj s policistou/právníkem.

7. Na základě diskuse s hostem navrhnete společně, jak předejít obdobným situacím – co bys doporučil obchodům, školám i sobě. Při reflexi využijte reflektivní karty.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k podnikavosti a pracovní Mobilizování zdrojů KPP-ZDR-000- ZV9-001	<i>Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.</i>	- organizují besedy, setkání žáků s inspirativními podnikavými osobnostmi a pozitivními vzory – úspěšnými absolventy školy, rodiči, odborníky

Metodický komentář pro učitele

Žáci se setkají s reálným hostem, který přináší autentické situace. Je možné na debatu pozvat policistu, právníka, advokáta, soudce apod. Doporučujeme vhodnou osobu hledat i mezi rodiči žáků, kteří vykonávají povolání spojené s právními záležitostmi. Alternativou je také využít projekt Advokáti do škol (<https://www.cak.cz/advokati-do-skol>) nebo Den pro školu (<https://www.denproskolu.cz/cs/uvod>). Pokud se nepodaří zajistit hosta, je možné aktivitu zvládnout bez něj a doplnit ji o videa, např. <https://www.youtube.com/watch?v=SYxtq0nx8KA> nebo <https://www.youtube.com/watch?v=LqV-HQPvIDA>. Do výběru hosta se mohou zapojit žáci. Díky tomu se sami naučí zorganizovat akci a uvědomí si, z jakého důvodu je přínosné hosty do školy zvat.

Aktivita vede k diskusi, právnímu čtení i samostatné analýze případu. Důraz klademe na kritické myšlení, porozumění legislativě a vnímání dopadů chování. Vhodné i pro prevenci.

Právní vymezení:

- § 205 zákona č. 40/2009 Sb.
- § 6 zákona č. 250/2016 Sb.
- § 8 zákona č. 251/2016 Sb.

Návrh řešení pro úkol 4. Vysvětlí rozdíl mezi přestupkem a trestným činem:

- výše škody (hranice 10 000 Kč),
- způsob provedení (násilí, moupání),
- opakovanost jednání.

Návrh řešení pro úkol 5. Jaký vliv má věk pachatele?

- Do 15 let – není trestně odpovědný, řeší OSPOD, škola, rodiče,
- 15–18 let – mladiství, zvláštní přístup a sazby,
- Nad 18 let – plná trestní odpovědnost.

K reflexi je vhodné využít reflektivní karty, např. <https://jobvzdelavani.cz/reflektivni-karty/> nebo <https://www.inovativniucitel.cz/rubriky/inovativniucitel/jak-na-reflexi-s-reflektivnimi-kartami/>.

V rámci reflexe mohou žáci vyhodnotit, zda by pro ně osobně mohla být práce pozvaného hosta zajímavá, jestli by pro ně mohla být cestou, kterou by v životě chtěli jít.

Popis ověřování

Učitel sleduje:

- zda je žák otevřený novým znalostem,
- jak žák dokáže reagovat na situaci z běžného života,
- že žák rozliší přestupek a trestný čin na základě zákonné definice,
- že žák přiřadí správný paragraf,
- že žák zohlední věk pachatele,
- že žák navrhne prevenci nebo postup při krádeži.

Zdroje

- Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., § 205
- Zákon č. 250/2016 Sb., § 6
- www.policie.cz
- www.ochrance.cz
- www.zakonyprolidi.cz

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *E-Sbirka*. Online. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/>. [cit. 2025-05-06].